

УДК 364.694-787.4:376-056.24(082)
ББК 65.272я43
А43

*Рекомендовано до друку Вченою радою Відкритого міжнародного
університету розвитку людини «Україна»*

Протокол № 2 від 12 квітня 2010 р.

Свідцтво про державну реєстрацію серія КВ № 6684

Редакційна колегія:

*Таланчук П. М. — головний редактор, академік АПН України, доктор технічних наук, професор;
Нікуліна Г. Ф. — заступник головного редактора, кандидат технічних наук; Барно О.М. — доктор
педагогічних наук, професор; Бебик В. М. — доктор політичних наук, професор; Берлач А. І. — док-
тор юридичних наук, професор; Бондар В. І. — академік НАПН України, доктор педагогічних наук,
професор; Галімов А. В. — доктор педагогічних наук, професор; Дем'янчук О.Н. — доктор педагогіч-
них наук, професор; Засенко В. В. — член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук;
Клименко В. В. — доктор психологічних наук, професор; Кокун О. М. — доктор психологічних наук,
професор; Колупасєва А.А. — доктор педагогічних наук; Кольченко К.О. — кандидат технічних
наук, доцент; Ложкін Г. В. — доктор психологічних наук, професор; Макаров Р. М. — академік АПН
Росії, доктор педагогічних наук, доктор психологічних наук, професор; Максименко С.Д. — академік
НАПН України, доктор психологічних наук, професор; Малхазов О.Р. — доктор психологічних
наук, доцент; Мурза В. П. — доктор біологічних наук, професор; Невмержицький О. А. — кандидат
педагогічних наук, доцент; Романенко Л. Ф. — доктор економічних наук, професор; Самойлова С. С. —
відповідальний секретар; Сак Т. В. — доктор психологічних наук; Тарасун В. В. — доктор педагогіч-
них наук, професор, старший науковий співробітник; Томчук М.І. — доктор психологічних наук,
професор; Хохліна О. П. — доктор психологічних наук, старший науковий співробітник; Ціба В. Т. —
доктор філософських наук, старший науковий співробітник; Чепелєва Н.В. — член-кореспондент НАПН України,
доктор психологічних наук, професор; Чернілевський Д. В. — доктор педагогічних наук, професор.*

Рецензенти:

*Колупасєва А.А. — заступник директора з наукових питань Інституту спеціальної
педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук;*

*Ложкін Г.В. — професор кафедри психології та педагогіки Національного технічного універ-
ситету України «Київський політехнічний інститут», доктор психологічних наук, професор.*

А43 Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими
потребами: Зб. наукових праць. — К.: Університет «Україна»,
2010. — № 7(9). 561с.

ISBN 978-966-388-329-8.

У збірнику вміщено статті з актуальних проблем навчання та виховання, професійної, соціально-
психологічної та фізичної реабілітації людей з особливими потребами. Розрахований на науковців,
викладачів, співробітників служб соціальної допомоги та реабілітаційних центрів, аспірантів, студен-
тів, а також на всіх, хто опікується проблемами людей з інвалідністю.

**Вища атестаційна комісія України визнала журнал фаховим науковим виданням у галу-
зях педагогічних і психологічних наук (Постанова Президії ВАК України від 10.02.2010 р.
№ 1 - 05/1).**

УДК 364.694 -787.4:376-056.24(082)
ББК 65.272я43

ISBN 978-966-388-329-8 © Університет «Україна», 2010
© Інститут вищої освіти АПН України, 2010
© Інститут спеціальної педагогіки АПН України, 2010

ЗМІСТ

Розділ І. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА ІНКЛЮЗІЇ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ПРОСТІР. 11

Колупасєва А. А.
Інклюзивна освіта як трансформаційна стратегія
сучасної освітньої політики. 11

Байрамов В. Д.
Социальная интеграция через образование лиц
с ограниченными возможностями здоровья. 19

Старобина Е. М.
Теоретические подходы к комплексному сопровождению
интегрированного профессионального образования
учащихся с ограниченными возможностями здоровья. 24

Роганова М. В.
Становлення духовної культури студентів
з обмеженими фізичними можливостями в умовах центру
духовно-інтелектуального розвитку та реабілітації. 29

Ингрида Баранаускаене, Люда Радзевичене
Условия успешной подготовки лиц с ограниченными
возможностями к учебе в вузе. 39

Ореховская Н. А.
Потребность лиц с ограниченными возможностями
здоровья в высшем образовании. 50

Чайковський М. Є., Польовик О. В.
Готовність освітнього простору ВНЗ до соціальної адаптації
студентів з особливими потребами. 55

Богінська Ю. В.
Соціально-педагогічна підтримка і супровід студентів
з обмеженими можливостями в Автономній Республіці Крим:
аналіз стану та перспективи. 62

Егоров П. Р.

Реализация модели организационно-педагогического
сопровождения учебного процесса людей
с особыми образовательными потребностями
на основе использования адаптивных
компьютерных технологий в республике Саха (Якутия). 70

Максимчук В. С.

Якісні зміни в галузі професійної освіти ФРН (1960–2002). 84

Ingrida Baranauskienė, Liuda Radzevicienė**Інґріда Баранаускене, Люда Радзевічене**

Students in special education studies:
peculiarities of professional motivation
Студенти в спеціальних освітніх дослідженнях:
особливості професійної мотивації 92

Sharon A. Raver-Lampman, III. Равер-Лампман

Identified significant stressors of caregivers
of individuals with disabilities
Визначення значимих факторів стресів
піклувальників інвалідів 104

Барно О. М.

Використання корекційних та оздоровчих елементів
у реабілітаційній діяльності ВНЗ. 110

Мусаєв К. Ф.

Підходи до побудови логічної структури
навчального матеріалу. 116

Петько Л. В.

Дослідницька діяльність студентів коледжу
як одна з умов неперервної освіти. 122

Добровіцька О. О.

Інтегрована освіта як один із чинників
формування толерантності в молоді. 134

Хижун Я. В.

Дискусія як ключовий елемент інтерактивного навчання
студентів на практичних заняттях з англійської мови. 141

Сандовенко І. В.

Вирішення проблем інклюзії людей
з особливими потребами при підготовці фахівців
сфери туризму у вищих навчальних закладах Канади. 150

Кучіна В. С.

Принципи інтерактивного навчання іноземних мов
та їх відповідність вимогам кредитно-модульної
системи освіти у ВНЗ України. 156

Дипплева С. М.

Організація тестового контролю рівня сформованості
навички читання текстів зі спеціальності
при вивченні іноземної мови. 165

Кормакова Т. Л.

Індивідуальна робота як складова
у формуванні творчої особистості студентів
з особливими потребами. 172

Бондарєва Л. І.

Підприємницька підготовка дорослих
як нагальна вимога ринкових відносин в Україні. 179

Васильєв В. В.

Специфіка формування кваліфікаційних вимог
до державних службовців системи соціального захисту. 183

Березовська Л. І.

Зарубіжний і вітчизняний досвід соціального захисту
людей з особливими потребами. 190

Терюханова І. М., Стульпінас Н. К.

Удосконалення діяльності служби зайнятості
щодо професійного навчання інвалідів
в сучасних умовах. 195

Будяк Л. В.

Нормативно-правове забезпечення
інклюзивної освіти: аналіз міжнародних документів
і законодавства України. 202

Кольченко К.О., Нікуліна Г.Ф.

Організація навчальних місць студентів з інвалідністю
як чинник їхньої інклюзії у професійне середовище. 207

**Розділ II. СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА: МЕТОДИКА,
ПРАКТИКА, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ 212**

Таранченко О.М.

Інклюзивна освіта для дітей із порушеннями слуху:
революційна тенденція чи еволюційний процес? 212

Єжова Т. Є.

Наукові підходи до навчання комп'ютерної грамоти. 218

Скрипник Т. В.

Дослідження продуктивності взаємодії батьків
з аутичною дитиною. 225

Щербина С. М., Щербина І. Ю.

Педагогічна позиція та її роль
у взаємодії вчителя і учнів на уроці. 233

Трикоз С. В.

Зміст і завдання сенсорного виховання дітей
з інтелектуальною недостатністю. 240

Висоцька А. М.

Основні напрями діяльності вихователя спеціального
навчального закладу для розумово відсталих дітей. 246

Шорохова В. В.

Працездатність як важливий чинник успішного навчання
розумово відсталих учнів. 254

Кравець Н. П.

Ілюстративний матеріал читанок
і проблема формування читача. 260

Ібрагімова А. Р.

Наглядность как средство повышения познавательной
активности умственно отсталых школьников
на уроках трудового обучения. 270

Чеботарьова О. В.

Організація проектно-технологічної діяльності учнів
з інтелектуальними порушеннями на уроках квітникарства 276

Вдовиченко І. В.

Основні напрями корекційно-виховної
та соціально-реабілітаційної діяльності педагога-дефектолога
в спеціалізованих дитячих будинках. 284

Зоренко І. С., Щербина І. Ю.

Використання проектного методу
під час вивчення учнями англійської мови. 289

Бобренко І. В.

До проблеми просторового орієнтування
глухих молодших школярів із обмеженням
інтелектуального розвитку. 300

**Розділ III. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ І ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ 307**

Шмаргун В. М.

Когнітивні механізми психомоторних дій. 307

Тюптя О. В., Лук'яненко Н. М.

Технологія формування усвідомленого батьківства
в груповій взаємодії. 319

Хозраткулова І. А.

Особливості розвитку соціального інтересу
в студентів-інвалідів в умовах навчання
на психолого-педагогічному факультеті. 330

Виноградова В. Є.

Розвиток особистості студента як суб'єкта спілкування. 337

Кучменко О. Б.

Значення викладання біологічних дисциплін
у підготовці практичних психологів. 342

Лісцин В. Д. Детермінанти стресових станів як науково-психологічна проблема	349
Руденко О. О. Психологічні особливості міжособистісних конфліктів студентів	360
Міглюш А. В. Діагностика соціальних та емоційних коренів розвитку лідерства	365
Вольнова Л. М. Соціальна складова професійної компетентності студентів — майбутніх фахівців системи діяльності «людина — людина».	376
Бажанюк В. С. Дослідження лідерської обдарованості у школярів підліткового віку.	384
Шаповалов Б. Б. Відбір талановитої молоді до спортивних секцій кікбоксингу як перша стадія розвитку спортивної обдарованості.	392
Чиханцова О. А. Детермінанти психологічної готовності учнів до оволодіння іноземними мовами.	402
Костенко Т. М. Науково-методичні підходи до організації і змісту роботи практичного психолога у дошкільному закладі для дітей із вадами зору.	410
Деркач М. В. Психологічні аспекти підготовки студентів з обмеженими функціональними можливостями до майбутньої професійної діяльності	418
Міляєва В. Р. Психологічні аспекти професійної підготовки державних службовців в інтегрованому освітньому середовищі.	425

Макарчук Н. О. Психологічна специфіка проявів психічних станів у підлітків з розумовою відсталістю.	436
Кондратюк С. М. Особливості сенсомоторної уваги студентів-першокурсників як одна з умов успішності навчання.	445
Миронюк Є. В. Визначення та історія розвитку поняття «соціальний інтелект» у психологічній науці.	452
Карелін П. А. Особливості комплексного психологічного тестування абітурієнтів з особливими потребами.	461
Розділ IV. ФІЗИЧНА, МЕДИЧНА І ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ.	469
Лазуренко С. І. Створення психофізіологічної основи для формування моторних установок.	469
Хорошуха М. Ф. Значення феномену «втрати» в проведенні психолого-фізичної реабілітації хворих із порушеннями функцій опорно-рухового апарату (на прикладі багаторічного спостереження за одним із таких хворих).	479
Ковтонюк М. В., Кондратюк В. В. Методи та методики фізичної реабілітації при неспецифічних захворюваннях бронхолегеневої системи у дітей молодшого шкільного віку.	485
Кравчук Л. С. Особливості розумової працездатності та організація психофізіологічних функцій студентів із порушенням постави.	494
Колядич О. І. Особливості комплексної фізичної реабілітації при ожирінні I ступеня осіб працездатного віку.	501

Шемякова М. О., Мітюков В. О., Москаленко Н. І., Кириллов О. М., Чернов І. В.	
Клініко-фізіологічне обґрунтування фізичної реабілітації вагітних жінок із фетоплацентарною недостатністю, які страждають на варикозну хворобу.	509

Розділ V. ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ І ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В ІНТЕГРОВАНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	518
--	-----

Гур В. І.	
Інформаційність, технологічність у навчанні та вихованні людей з особливими потребами.	518

Кучменко Е., Кучменко Б.	
Сучасні тенденції міжкультурного спілкування.	525

Ковальчук Н.Д.	
Формування особистості в контексті антропологічної кризи людства	535

Гусак Н. К.	
Люди з особливими потребами і процес формування національної еліти.	540

Челан Л.	
Пути социальной адаптации незрячих студентов в условиях обучения в высшей школе.	545

Автори випуску.	553
-------------------------	-----

До відома авторів	559
-----------------------------	-----